

Beschrijvingen van
Amerongen en Leersum

- - - Anno 1895 - - -

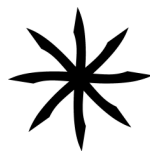
Drie artikelen van
A. Weruméus Buning

Een
zomerherinnering
Geïntroduceerd door Anne van Doorn

Anne van Doorn (red.)

**EEN
ZOMER
HERINNERING**

Beschrijvingen van Amerongen en
Leersum, Anno 1895

E-Pulp Publishers

Detectiveromans van deze auteur

De ouders keerden niet terug

De student die zou trouwen

Een zomerherinnering is een uitgave van

uitgeverij E-Pulp Publishers

© 2018 Anne van Doorn & E-Pulp Publishers

Omslagontwerp & lay-out: Jan van den

Boogaart

Omslagbeeld: Anne van Doorn

NUR 320

www.e-pulp.nl

www.annevandoorn.be

Inhoudsopgave

Inleiding - p. 5

Het Nieuws van den Dag van maandag 13 mei
1895 - p. 28

Het Nieuws van den Dag van donderdag 16
mei 1895 - p. 35

Het Nieuws van den Dag van maandag 20 mei
1895 - p. 42

Het Nieuws van den Dag van vrijdag 19 juli
1895 - p. 53

Het Nieuws van den Dag van donderdag 1
augustus 1895 - p. 62

Leersum en Amerongen voor de toerist anno
2018 - p. 65

Verklarende woordenlijst - p. 75

Voorproefje van *De student die zou trouwen* -
p. 79

Inleiding

Er is iets bijzonders met de Darthuizerberg in Leersum aan de hand. Deze heuvel, met een top van nog geen vijftig meter boven N.A.P., ligt er wat vergeten bij. Her en der staan er villa's verscholen in het groen, grote delen zijn voor het publiek afgesloten. Belangrijke wandelroutes zijn er daarom ook niet uitgezet. Toch razen er dagelijks duizenden reizigers onder aan zijn hellingen voorbij, onbewust van het feit dat dit een inspirerende plek is.

Onder andere voor schrijvers. Diverse locaties op de heuvel werden gebruikt in de misdaadromans van de Doornse schrijver M.P.O. Books. In zijn debuut *Bij verstek veroordeeld* (2004), bijvoorbeeld, beschrijft hij een mysterieus bunkertje waar zich een spannende scène afspeelt. Een grotere rol is er voor de Darthuizerberg in *De laatste kans* (2011) waarin Books een echte misantroop in een van de villa's op de heuvel laat wonen.

Ook in *Cruise control* (2014) gebruikt hij hetzelfde gebied voor de spannende ontknoping. Een andere plaatselijke auteur, de in Driebergen geboren Ronald van der Pol, gebruikte de geheimzinnige “berg” als plaats delict in de politieroman *Het groene huis* (2010).

Ik treed in hun voetsporen. Dit jaar verscheen er van mij *De student die zou trouwen*, een detectiveroman over een onopgeloste zaak. Op donderdag 8 juli 1976 verdween student Jan Willem de Geer in de Utrechtse binnenstad. Hij werd nooit meer teruggezien. Ruim veertig jaar later trekt er een zware storm over de Utrechtse Heuvelrug. De hevige rukwinden ontwortelen op de Darthuizerberg een boom, waardoor de stoffelijke resten van De Geer aan het oppervlak komen. Waarom

hij op deze afgelegen plek werd begraven, is in mijn boek een waar mysterie. Jan Willem de Geer was, zover bekend, nog nooit op de Darthuizerberg geweest! De clou is te vinden voor wie zich in de historie van deze plek verdiept...

A. Weruméus Buning

Bij mijn research maakte ik intensief gebruik van Delpher.nl, een internetarchief met gedigitaliseerde teksten uit kranten, tijdschriften en boeken, vanaf de vijftiende eeuw tot een jaartje of twintig terug. Daarin stuitte ik op drie bijzondere artikelen over de Utrechtse Heuvelrug in het algemeen, en over Amerongen en Leersum in het bijzonder. Deze serie werd in mei 1895 afgedrukt in het Nieuws van den Dag. Dit was een volksdagblad dat in 1870 werd opgericht en dat in 1923 door de Telegraaf werd overgenomen. Het Nieuws van den Dag had, als Wikipedia mag worden geloofd, een “Amsterdams accent”. In februari 1998 verscheen de krant voor het laatst.

De drie artikelen zijn van de hand van dr. A. Weruméus Buning. De in het Groningse Uithuizen geboren (1846) Arnold Weruméus

Buning had een avontuurlijk leven. Al jong trad hij in de voetsporen van zijn grootvader, die een bekend zeeofficier was geweest. In Elburg, op het in de achttiende eeuw opgerichte instituut Van Kinsbergen, bereidde hij zich voor op het toelatingsexamen tot adelborst. Op veertienjarige leeftijd werd hij bevorderd tot adelborst der derde klasse. In september 1864 kwam hij in actieve dienst bij de marine en reisde naar Brazilië, Java, Nieuw-Guinea en Zuid-Afrika.

Met stoomschip Het Metalen Kruis trad hij op tegen zeerovers in de Molukse archipel. In het voorjaar van 1868, en inmiddels bevorderd tot luitenant-ter-zee der tweede klasse, vocht hij met het stoomschip de Suriname tegen het rebellerende stamhoofd Kraeng Bonto-Bonto op Celebes. Hij nam deel aan een bestorming van een benteng (stelling, schans) en verrichtte een heldendaad door met de luitenants Kempe en Janse en onder een regen van kogels een gewonde matroos in veiligheid te brengen. Het leverde hem een eervolle vermelding van de regering op.

Zijn gezondheid begon hem in de steek te laten. Oogkwalen, een keelziekte en doofheid dwongen hem ertoe op zijn dertigste pensioen aan te vragen. Terug in Nederland reisde hij

veel. Toen zijn gezondheid zich had hersteld, keerde hij in actieve dienst terug. Uiteindelijk zouden gezondheidsproblemen andermaal tot een carrièreswitch leiden. Eerst probeerde hij het nog op het Departement van Marine, daarna studeerde Engelse taal- en letterkunde en woonde enige tijd in Londen en Dover. Later werd hij museumdirecteur te Rotterdam.

In deze periode, vanaf midden jaren zeventig, begon zijn letterkundige loopbaan vorm te krijgen. Hij publiceerde opstellen in tijdschriften als de *Nederland*, de *Huisvriend* en *Eigen Haard*. Ook verschenen er novellen die hij schreef met de bedoeling ze voor te dragen, een kunst waarin hij uitblonk. De meeste van zijn verhalen baseerde hij op zijn zeeleven.

Hoewel de literaire haarklovers van de Gids hem bekritiseerden, werd hij toch geroemd “om den vluggen, vloeienden, flinken stijl, die terstond naast den stijl van J.J. Cremer, Gerard Keller, Lodewijk Mulder en Van Maurik een zeer goed figuur maakt”, zo beweerde Jan ten Brink in zijn *Geschiedenis der Noord-Nederlandsche letteren* (1889). Ten Brink vermeldde verder dat Weruméus Buning in zijn novelle *De zeevader van Jan Matters - hem zelve naverteld* (1875) de Nederlandse ma-

troos zo natuurgetrouw portretteerde dat Prins Hendrik (zoon van koning Willem II, 1820-1879) zou hebben gezegd: “Als ik een Hollandsch matroos ontmoet, neem ik mijn hoed af.”

Arnold Weruméus Buning zette naast kinderboeken ook een reisgids op zijn naam waarvoor hij door Europa reisde. Hij overleed in 1933.

Bekende voetsporen

De wereldreiziger bezocht tegen het einde van de negentiende eeuw de Utrechtse Heuvelrug, wat ertoe leidde dat hij een serie van drie artikelen schreef voor het Nieuws van den Dag. Hij trad daarmee in bekende voetsporen. Wellicht liet hij zich inspireren door de wandelende dominee Jacobus Craandijk (1834-1912). Deze doopsgezinde predikant doorkruiste Nederland en beschreef ook de Utrechtse Heuvelrug in zijn boekenserie *Wandelingen door Nederland met pen en potlood* (1875-1888).

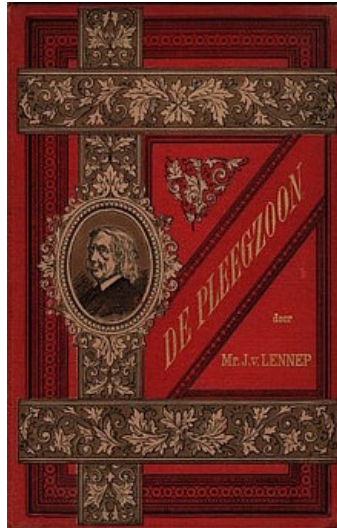
Nog eerder, in 1836 en 1837, wandelde en toerde J.B. Christemeijer (1784-1872) door de provincie Utrecht. Hij schreef daarover twee

boekjes. In *Het lustoord tusschen Amstel en Grebbe en elders in het Sticht van Utrecht, deel 2* (1837) beschrijft hij zijn bezoek aan de heuvelrug. Over Amerongen schrijft hij bijvoorbeeld: “Van hier zet nu de straatweg, door het kleine dorp Leersum, zich voort naar het meer bevolkte Amerongen, welks fraaije kerktoren, die veel gelijk naar dien van Loenen, wij aldra in het oog krijgen.”

Overigens was Christemeijer ambtenaar. En hij was wellicht de eerste misdaadauteur van de Lage Landen. Zijn eerste misdaadverhalen verschenen al in 1818. In Nederland is hij nagenoeg vergeten, in Japan wordt hij in ere gehouden.

Weruméus Buning noemt in zijn artikelen Craandijk en Christemeijer niet, maar wel schrijver en kunstschilder J.J. Cremer en taalkundige en schrijver Jacob van Lennep (1802-1868). De laatste gebruikte Amerongen in zijn historische roman *De pleegzoon* (1833), waarin hij het dorp Sonheuvel noemde. De roman speelt zich af rond 1600. Dat de auteur Amerongen bedoelde is onder andere af te leiden uit de naam dominee Raesfelt, een van de bijpersonages. Er stond namelijk begin zeventiende eeuw een predikant met die naam in Amerongen. *De pleegzoon* is gratis

van internet te downloaden in [pdf](#) en [epub](#)-
formaat.

Net als Craandijk en Christemeijer maakte Van Lennep een voetreis, al in 1823. Samen met zijn Leidse studiegenoot Dirk van Hogendorp wandelde hij door de Noordelijke Nederlanden. Hun route liep ook aan de voet van de heuvelrug. Op maandag 4 augustus reisden ze van de Veluwezoom via Rhenen naar Amerongen. Ze deden dat echter niet te voet, maar per diligence omdat de heren natgeregend waren!

Door hun reisgezelschap had Van Lennep weinig aandacht voor de omgeving. Hij houdt het bij één zin: “Door tabaks- en korenvelden reden wij verder en kwamen om twaalf uur in Amerongen, waar wij het gezelschap vaarwel zeiden.” Van Lennep voelde zich ziek en sla-

perig. Al om halfdrie 's middags ging hij naar bed en sliep de volgende dag tot acht uur. Bij het verlaten van het dorp, nu weer te voet, beschreef hij alleen nog het kasteel, met “zijn brede wallen en hoog geboomte” en de omgeving van de Rijnsteeg: “Vervolgens wandelden wij door landerijen die dicht beplant waren met wilgenbomen en door appel- en kersenboomgaarden tot wij in Eck de rivier overstaken via een gierbrug.”

Het tweetal keerde een week later, na een uitgebreide omweg door de Betuwe, naar de Utrechtse Heuvelrug terug. Amerongen lag weer op hun route, en weer bracht het dorp en de omgeving Van Lennep niet in vervoe-ring. Hij beschreef de tweede tussenstop in een van de brieven aan zijn zus Antje. Hogendorp en Van Lennep kwamen vanuit Wijk bij Duurstede. De tocht ging over de hoge, zanderige dijk. Het was zeer warm. Bezweet vanwege de hitte en de open weg kwamen de reizigers in Amerongen aan, waar ze zich opfristen en uitgebreid en smakelijk tafelden. Na de maaltijd wandelden ze het bos in. Van Lennep: “Maar ik kon het niet mooi vinden, hoe ik ook mijn best deed.”

Het journaal dat Jacob van Lennep bijhield zal Weruméus Buning echter niet gelezen

hebben: het werd meer dan zeventig jaar na de dood van Van Lennep in 1942 uitgebracht.

Overigens zou veel later, in de jaren zeventig van de vorige eeuw, nóg iemand over de Utrechtse Heuvelrug zwalken. E.J. Demoed maakte zeven verschillende wandelingen en beschreef heden en verleden in zijn boek *In een lieflijk landschap*. Hij doet dat met heel wat meer passie dan Van Lennep: “Zoals de titel reeds zal doen vermoeden wordt in dit boek een der mooiste gebieden van Nederland historisch onder de loep genomen. Een gebied dat dominee J. Craandijk in zijn *Wandelingen door Nederland* karakteriseerde als ‘een lieflijk landschap’.”

Een zomerherinnering

Die titel had ook door Arnold Weruméus Buning geadopteerd kunnen worden. Onder de serietitel ‘Een zomerherinnering’ schetst de auteur een aangenaam beeld van het gebied: “Wanneer men Arnhem met zijn omstreken en het zuiden van Limburg er van uitzondert, houd ik voor mij, en velen met mij, de natuurtafereelen nabij Amerongen en

Leersum voor de mooiste van ons geheele vaderland.”

In het eerste artikel, dat verscheen op maandag 13 mei 1895, beschrijft hij het gebied vanaf Zeist, waar de Oostertramlijn doorheen loopt en waar het “krioelt van de prachtigste buitenplaatsen”. Wie de moeite neemt uit de tram te stappen en de heuvels te beklimmen, wordt beloond met de “schoonste vergezichten en panorama’s” die in ons land te vinden zijn. Het is een gebied waar tal van equipages, met en zonder livrei, je tegemoet komen of voorbij snorren. De schrijver sluit het stuk af met een beschrijving van Amerongen, dat enerzijds stedelijk aandoet, anderzijds juist landelijk met tabaksplantages en kwekerijen. De asperges uit Amerongen worden zelfs naar Schotland geëxporteerd!

Het is een plaats die over zijn hoogtepunt heen is, doordat de gouden eeuw van de ta-

baksteelt voorbij is. Maar de oude inwoners herinneren zich nog de hoogtijdagen, toen Blanus regelmatig met zijn paardenspel in het dorp kwam optreden. Joseph Mozes Blanus was directeur van een circusattractie waarmee hij door het land reisde. Kunstschilder en tekenaar Reinier Craeyvanger (1812-1880) vereeuwigde het circus in Amsterdam met *Het paardenspel van Blanus op de Nieuwmarkt* (1866).

In het volgende artikel, dat op donderdag 16 mei 1895 in de Nieuws van den Dag werd afgedrukt, gaat de beschrijving van Amerongen verder. Weruméus Buning maakt een denkbeeldige wandeling van het oude centrum naar het Berghuis, dus de heuvel op: “De natuur is er mooi, is er prachtig, en de lucht is er zoo gezond, dat men al bijzonder ziek moet wezen, wanneer men hier niet heelemaal opknapt.” De schrijver roemt het uitzicht op het dorp en de rivier, waar rook opstijgt van een stoomboot, en zeilen voorbijtrekken. Daarachter ligt de Betuwe, dat werd beschreven en geschilderd door schrijver en kunstschilder Jacobus Jan Cremer (1827-1880). De blik van de wandelaar gaat dan in westelijke richting, waar de bolvormige top van kasteel Zuilenstein boven de bomen

uitsteekt. Het is een plek waar je je bijna in een andere tijd waant. Het kasteel zou helaas, een halve eeuw later, tijdens de Tweede Wereldoorlog ten prooi vallen aan het vuur, als gevolg van een bombardement.

Uiteindelijk bereikt de denkbeeldige wandeling het hoogste punt en kijkt de bezoeker naar de andere zijde, waar heidevelden zich uitstrekken: “De heide is zoo mooi...! Ja, wacht maar, tot dat ge een eindje over den „berg” zijt, en ge ziet een onafzienbare heidevlakte voor u, met haar zacht glooiende hoogten en laagten, met witte plekken van zand en opgegraven grindgrond er tusschen.”

Met de blik gericht op de Gelderse Vallei gaat Weruméus Buning verder in het derde en laatste deel van zijn zomerherinneringen, gepubliceerd op maandag 20 mei 1895. Van de Amerongse Berg is er zicht op de Veluwe, Veenendaal, de Soesterberg en de stad Amersfoort. De schrijver zet zijn denkbeeldige wandeling in westelijke richting voort, over een rug van toppen, tot hij afdaald naar Leersum. Het dorpje heeft anno 1895 nog een landelijke uitstraling: “Leersum met zijn kerkje, zijn dorpsheberg en zijn kleine witgepleisterde boerenhuisjes en hofsteden is zoo rustig mooi en zoo schilderachtig, dat het

mij een raadsel is, dat ik er nog nooit een schilderij van zag”.

De Darthuizerberg

Veel van wat Weruméus Buning in zijn artikelen beschrijft, is nog terug te vinden, zoals het oude centrum van Amerongen, het kasteel met zijn grachten en muren, het Berghuis, de kerk van Leersum, de Dondertoren/Graf-tombe van Nellesteyn en de (voormalige) herberg King William. Wel zijn grote delen van de landelijke omgeving, met name de plantages en kwekerijen, opgeofferd aan uitbreidingen van de bebouwde kom. Door de bebossing in de negentiende eeuw verdween er ook veel heide, en daardoor ook de vermaarde panorama's die wereldreiziger Weruméus Buning roemde. Vrijwel nergens kun je nog uitkijken over de Gelderse Vallei, en al helemaal niet een stoomlocomotief - of de moderne variant daarvan - door het landschap zien scharrelen.

Een vergezicht
in de 21ste eeuw

Wat in de serie zomerherinneringen van Weruméus Buning opvalt, is dat de Darthuizerberg geheel ontbreekt. Jawel, de geheimzinnige Darthuizerberg die hedendaagse schrijvers inspireert! Was het toen ook al de afgelegen plek die het nu is, weggedoken in het groen en vrijwel verstoken van wandelroutes? Het vermelden niet waard? Wie in de archieven van Delpher.nl duikt, zal echter heel wat anders ontdekken. In 1895 was de Darthuizerberg een toeristische attractie. Recreanten kwamen vanuit het hele land hier naartoe. Men kon er bij de “uitspanning” van de heer Gerth wat eten en drinken, en genieten van de prachtige vergezichten.

Uit het Nieuws van den Dag van vrijdag 11 juli 1890: “Maandag j.l. werd door een 110-tal leerlingen van de openbare lagere scholen (...) een reisje ondernomen naar Darthuizerberg. (...) Aan ieder, kan de inrichting van den Heer

Gerth worden aanbevolen om de heerlijke ligging, de aanwezige ruimte, die tot genieten uitlokt, en niet het minst om de uitstekende bediening en de welwillendheid van den ondernemer. Een tochtje naar den Donderberg, in groepen ondernomen, verhoogde het genot. Waar zooveel te genieten viel, was de dag omgevlogen, en in de opgeruimdste stemming keerde het gezelschap in den avond naar Amsterdam terug.”

In de Arnhemsche Courant van maandag 24 juni 1895 is een vergelijkbaar verslag opgenomen. Zeventig leden van de vereniging Hoû en Trouw zakten per stoomboot de Amstel en de Vecht af naar Utrecht, om daar een rijtoer te maken die eindigde op de Darthuizerberg: “Waar aan een keurigen, welbesproeiden maaltijd de vriendschapsbanden nauwer werden toegehaald, het lief en leed uit vroeger tijden werd herdacht en voor de toekomst Hoû en Trouw werd beklonken.”

De eerder genoemde J.B. Christemeijer bezocht zestig jaar eerder de uitspanning en beschreef het gebouw in zijn boek *Lustoord tusschen Amstel en Grebbe* (1837): “Gelijktijdig ziet men, ter linkerzijde, op den Darthuizerberg, tusschen het hooge sparrenbosch, een, in den Zwitserschen trant gebouwd, huis te

voorschijn treden. In de geheele lengte van dit huis bevindt zich eene bovenzaal, omringd van eene buitengalerij; alwaar familiën ontvangen worden, die onder het genot van de vaderlandsche pijp en een geurig kopje thee, of van een verkwikkend glas wijn, zich in de vrije natuur wenschen te verlustigen.”

Vijf jaar later, in 1842, noemde N. van der Monde de Darthuizerberg ook in *Utrecht en derzelve fraaije omstreken*: “De ridderhofstad Darthuizen, welke op den Darthuizerberg was gelegen, is vervangen door een in den Zwitserschen trant gebouwd huis, uit welks bovenvertrekken men een verrukkend uitzigt over het Overkwartier, de Veluwe, ja, zelfs over een gedeelte van Noord-Brabant heeft.” Het Overkwartier was vóór de Franse tijd een van de bestuurlijke gebieden waarin de provincie Utrecht was ingedeeld.

Waarom liet Arnold Weruméus Buning juist deze populaire toeristische trekpleister uit zijn beschrijvingen weg?

X.

De weglating bleef niet onopgemerkt. Een lezer van de krant schreef een brief waarin hij

zijn ongenoegen kenbaar maakte. De lezer, die de brief niet ondertekende met een naam, alleen met de letter X, vond dat de Darthuizerberg niet weggelaten had mogen worden. Wie was deze anonieme schrijver? Hoewel we het nooit zeker zullen weten, laat het zich wel raden. Zijn brief is namelijk een onbeschaamde reclameboodschap voor de Darthuizerberg. Het moet wel de eigenaar zijn van de uitspanning, de heer Gerth!

Dat valt ook af te leiden uit de dag waarop de brief in de Nieuws van den Dag verscheen. Niet onmiddellijk na afloop van de serie van Weruméus Buning in mei, maar pas twee maanden later, op 19 juli 1895. Een strategisch gekozen moment. X schrijft: “De vakantie breekt aan!” De heer Gerth vreesde natuurlijk dat hij klandizie zou mislopen!

Wie de anonieme brief leest, krijgt automatisch een glimlach op het gezicht. X imiteert de zwierige stijl van Arnold Weruméus Buning, en laat zijn fantasie soms de vrije loop. De Darthuizerberg zou welhaast een attractie zijn die zelfs toeristen van over de grenzen aantrekt. Ook vanaf deze heuveltop is er zicht op de rivier, met haar stoom- en zeilschepen. Ook hier waan je je bijna in andere tijden. Kortom, de Darthuizerberg is

een inspirerende plek, de moeite van een bezoek meer dan waard.

A. Weruméus Buning liet kort daarop van zich horen. In het Nieuws van den Dag van donderdag 1 augustus 1895 staat zijn ingezonden reactie. Hij geeft de anonieme schrijver groot gelijk, hij had de Darthuizerberg niet mogen weglaten. In zijn brief noemt hij tot tweemaal toe de heer (Van) Gerth. De eerste keer is die naam cursief afgedrukt, waarmee Weruméus Buning lijkt aan te duiden wie de anonieme X is: “En de Heer *Van Gerth*, de eigenaar, zorgt er voor dat alles even goed, uitstekend en netjes in orde is. Ik heb ook daar zooveel heerlijke uren doorgebracht dat ik niet gaarne zou willen, dat de Heer Van Gerth door mijn fout op den „Darthuizerberg” minder bezoekers kreeg, dan waarop hij door zijn ijver en toewijding aan zijn zaak aanspraak kan maken. Het is er werkelijk mooi, frisch, heerlijk van lucht en geur, en gezond in al wat men er ziet en krijgt.”

Anno 2018

Van die Darthuizerberg is weinig terug te vinden. In 1903 werd de uitspanning verkocht

aan bankier Scheurleer uit Den Haag, die het Zwitserse Huis liet afbreken. Er kwam een villa met skihelling, tennisveld en doolhof. Nog later, in 1927, werd het gehele gebied opgedeeld in zeven percelen en per opbod verkocht. Bij de research voor mijn boek stamt de laatste melding, die ik in het archief van Delpher.nl kon vinden, uit de winter van 1941. De Haagsche Courant maakte op 20 januari melding van het Nederlandse langlaufkampioenschap dat op de Darthuizerberg werd gehouden. Van na die tijd bevatte Delpher niets, alsof deze geheimzinnige plek ophield te bestaan! Inmiddels is het archief aangevuld en duiken er wel berichten van na de oorlog op.

Maar toch: waar eens vergezichten waren, rijst tegenwoordig een bos op waarin de Amsterdamse schoolkinderen van weleer zouden zijn verdwaald. Wat had Jan Willem de Geer er dan te zoeken, de student die in 1976 in Utrecht vermist raakte? Het is een fascinerend probleem dat opgelost moet worden in *De student die zou trouwen*.

Juist door de metamorfose die de Utrechtse Heuvelrug onderging, zijn de serie artikelen en de ingezonden brieven zo boeiend. Wie ze leest, maakt niet alleen met Weruméus Buning een denkbeeldige wandeling, maar reist ruim 120 jaar in de tijd terug naar een voorbijgegaan tijdperk. Een tijdperk met stoomtrammetjes, pittoreske dorpjes die massa's toeristen aantrekken, en een heuvelrug die nog niet volledig bebost is. Voor mij reden genoeg om het stof van deze berichten te blazen en ze te bundelen in een e-book.

Ik heb de oude spelling gehandhaafd om de authentieke sfeer in stand te houden. Wie daardoor op moeilijke woorden stuit, is waarschijnlijk gebaat bij de verklarende woordenlijst achterin, die altijd via het menu opgeroepen kan worden. Wel heb ik soms het mes gezet in het overschot aan komma's en

andere leestekens, wat de leesbaarheid ten goede komt.

De teksten zijn gereed om weer gelezen te worden: reis in gedachten mee met Arnold Weruméus Buning!

Anne van Doorn, januari 2018

Bronnen

Internetsites:

Academia.edu (J.B. Christemeijer)

Dbnl.org (Jacob van Lennep, J.B. Christemeijer, Kraeng Bonto Bonto)

Delpher.nl (Nieuws van den Dag, Arnhemsche Courant)

Ensie.nl (Blanus)

Geertmak.nl (Jacob van Lennep)

Geni.com (Kraeng Bonto Bonto)

Heuvelrug.punt.nl (Jacob van Lennep)

Historischekringdebilt.nl (J.B. Christemeijer)

Kb.nl (Kraeng Bonto Bonto)

Wikipedia.nl (de lemma's: De

Courant/Nieuws van den Dag, Jan Hendrik van Kinsbergen, Jacob van Lennep, Jacobus

Craandijk, Jacobus Jan Cremer, Jacques
Schuitenvoerder, Willem Frederik Hendrik)

Boeken:

Jan ten Brink - *Geschiedenis der Noord-
Nederlandsche letteren in de XIXe eeuw. Deel 3;*
1889

J.B. Christemeijer - *Het lustoord tusschen
Amstel en Grebbe en elders in het Sticht van
Utrecht;* 1837

E.J. Demoed - *In een lieflijk landschap;* 1974

Jacob van Lennep - *De pleegzoon,* 1833

Geert Mak & Marita Mathijsen - *Lopen met Van
Lennep, dagboek van zijn voetreis door
Nederland;* 2000

N. van der Monde - *Utrecht en derzelver fraaije
omstreken;* 1842

Het Nieuws van den Dag van maandag 13 mei 1895

Amerongen en Leersum

Een Zomerherinnering van
A. WERUMÉUS BUNING.

- - -

„Waar het hart vol van is, loopt de mond van over”, en zoo komt het zeker ook dat ik niet kan nalaten mijn landgenooten, die in een stad wonen en 's zomers met hun gezin gaarne wat gezondheid opdoen door naar buiten te trekken, er op indachtig te maken dat er in ons land nog een mooi plekje te vinden is waar men, voor weinig geld, uitstekend terecht kan.

Ik bedoel de omstreken van Amerongen en Leersum, aan den Oosterstoomtramlijn gelegen, die van Zeist-Driebergen via Doorn,

Leersum, Amerongen, Rhenen, Wageningen, enz. naar Arnhem loopt.

Wanneer men Arnhem met zijn omstreken en het zuiden van Limburg er van uitzondert, houd ik voor mij, en velen met mij, de natuurtafereelen nabij Amerongen en Leersum voor de mooiste van ons geheele vaderland.

Toch schijnt men dat niet te weten.

Hoe komt dat? Ik denk doordat de tramlijn zodanig ligt dat de menschen die in de tram zitten en Amerongen en Leersum passeeren, zoo goed als niets van die mooie natuurtafereelen te zien krijgen. Niemand vermoedt dat men met een kwartier dwars af te gaan, tegen de berghellingen op, ineens de schoonste vergezichten en panorama's aanschouwt die in ons land te vinden zijn.

Van waar die schoone panorama's? zal men misschien vragen.

Om u dat duidelijk te kunnen maken, is het noodig dat gij voor een oogenblik in uw verbeelding de kaart voor u legt van het Zuid-Oostelijk deel van de provincie Utrecht. Dit Z.-Oostelijk deel steekt als een tong of wigvormige punt tot in het hart van de provincie Gelderland; Rhenen, of eigenlijk de Grebbeberg, ligt op het uiteinde, vlak naast onzen

goeden, ouwen vader Rijn die er onder langs stroomt.

Van dit steil naar de rivier afloopende punt gaat in Noord-Westelijke richting een hooge rij of keten van bergen, heuvels en hoogvlakten op Utrecht aan, net alsof ze plan hadden het werkelijk tot aan die stad vol te houden. Toch duurt het niet lang of de serie van verhevenheden buigt wat meer naar boven en strekt zich verder uit in eene richting, die de stad Utrecht heelemaal links laat liggen en vlak langs Zeist en De Bilt in de richting van Amersfoort trekt en daar in den zoogenaamden Galgen- en Soesterberg eindigt.

Er loopt dus een berg of heuvelenrug, met prachtige, uitgestrekte bosschen en heidevelden, van Rhenen naar Zeist-Driebergen. Langs en over de Zuidelijke helling nu van dezen rug loopt de Oostertramlijn. Van het station Zeist-Driebergen komende krijgt men eerst Rijzenburg, Driebergen en Doorn, en heeft links van zich al heel gauw oplopende berghellingen met bosschen en heidevelden, al ziet men die ook nog niet dadelijk van de tram uit omdat het hier krioelt van de prachtigste buitenplaatsen, de eene al mooier aangelegd dan de andere met een rijkdom van prachtige den-

nen, sparren en vreemdsoortige heesters, kleurige bloemperken in het zorgvuldig onderhouden, geknipt en geschoren zacht groene gras. Tal van equipages met en zonder livrei, herkomstig meestal van de kasteelen en buitens hier in de buurt, snorren ons voorbij of komen ons tegen. We zijn hier nog in het hartje van Utrecht en behalve de vele „Ambachtsheeren”, graven en baronnen, die hier hunne heerlijkheden en kasteelen hebben, zijn er ook tal van rijke ridders van de beurs te vinden, die zich hier een lustoord hebben gebouwd, en hun rijkdom ten bate doen komen aan Doorn en Driebergen's ingezetenen.

Op deze hoogte is de Z. O. tong van de provincie ook nog tamelijk breed. Aan den Zuidelijken kant van den bergrug, in Zuidelijke richting, ligt nog een heele lap land, meest groen land en rivierklei, voor we aan de boorden komen van den hier zoo kronkelenden vader Rijn. Alleen verderop, in het Z.O., aan dezen kant van Rhenen, heeft de ouwe heer zich nog een poosje in de buurt van den bergrug opgehouden. En hij blijft dat doen tot op de hoogte van Amerongen, dat niet meer dan een twintig minuten gaans van de rivier aflight, zoodat dan ook vele zomer-reizigers zich per stoomboot Rotterdam—Arnhem aan

het veer „Eck en Wiel” laten afzetten en er heen wandelen.

Amerongen heeft dus de rivier, met de Betuwe aan den overkant, vlak bij zich in het Zuiden, en den ouden bergrug achter zich in het Noorden. Het dorp is voor een deel tegen den bergrug gebouwd. 't Is een vrij groote plaats, en van de rivier aankomende wandelen ziet men het recht schilderachtig tegen den voet van de berghelling liggen, met zijn mooie, ouwe kerk en hoogen, deftigen, statigen toren, en — dit vooral niet te vergeten — het kasteel met zijn grachten en muren, park en hooge, statige boomen. Dit is het kasteel van den Heer van Amerongen, Graaf Bentinck van Amerongen.

Voor al van den rivierkant heeft men op dit oude, groote, vierkante en trotsche, grijze gebouw uit de oudheid een mooi, een meer dan prachtig gezicht. Ook Amerongen zelf, met

zijne eerst zacht rijzende en dan weer snel dalende dorpsstraat, is de moeite waard om te zien. Als men er door wandelt, kan men zich voorstellen wat in vroegere jaren, in den tijd van de diligence's en postwagens, de menschen uit en door de portieren naar buiten gekeken zullen hebben en tegen elkaar gezegd: „dat's een mooi dorp; wat flinke heerenhuizen; 't is net een klein stadje !"

Ja, vooral vroeger, toen hier nog zooveel geld verdiend werd met de tabak, bloeide deze plaats. Menigeen weet nog van dien tijd te vertellen en zegt, niet zonder trots, dat in dien tijd Blanus met zijn paardenspel in eene daarvoor ingerichte schuur of loods geregeld zijn voorstellingen gaf! Een vast circus dus!

Doch, helaas, met de tabak is ook Blanus verdwenen! Dat's te zeggen: de tabak is er nog altoos en wordt nog druk verbouwd; nog altoos hoopt men dat de „gouden eeuw" van de tabak zal terugkeeren, en — soms lijkt het er ook naar — maar ik ben toch bang dat deze vergulde tabaksvisioenen wel hoe langer hoe meer in rook zullen vervliegen. Ik heb echter te weinig verstand van landbouw en tabakshandel om er veel van te durven zeggen. Toch, de bewijzen zijn vlak bij Amerongen te vinden

dat er ook wel wat anders dan tabak uit den grond is te halen.

Op de plantage Erica van den Heer Gerritsen worden de heerlijkste tuinvruchten gekweekt en in bussen, voor verzending, in de fabriek gereed gemaakt. Heerlijke doperwtjes, spersieboontjes, asperges, enz. enz., worden uit deze kleine fabriek de wereld in gestuurd. Vooral de aspergeteelt gaat hier bijzonder voordeelig. Met den noodigen mest natuurlijk legt de Heer Gerritsen zoo maar op heidegrond uitstekende aspergebedden aan, en de daarvan gestoken asperges zijn van zoo goede kwaliteit, dat hij zelfs naar Schotland eene geregelde leverantie heeft. Volgens hem is deze aspergeteelt eene uitstekende „heideontginning”. Doch, nogmaals, deze landbouwphilosophie valt buiten mijn lijn.

(Wordt vervolgd.)

Bron: “Amerongen en Leersum.”. “Het nieuws van den dag : kleine courant”. Amsterdam, 13-05-1895. Geraadpleegd op [Delpher](#) op 01-12-2017.

Het Nieuws van den Dag van donderdag 16 mei 1895

Amerongen en Leersum

Een Zomerherinnering van
A. WERUMÉUS BUNING.

II.

Maar er is iets anders in Amerongen waarvan ieder mensch verstand kan hebben en waaraan ieder behoefte heeft; de natuur is er mooi, is er prachtig, en de lucht is er zoo gezond, dat men al bijzonder ziek moet wezen, wanneer men hier niet heelemaal opknaapt.

Met de tram komen we boven en achter Amerongen langs, door een achterbuurt, en zien van al het moois niets — We moeten er

dus uit. Het beste is er uit te gaan even voorbij het postkantoor, op de hoogte van de zogenoemde Koenesteeg. Enfin, waar ge er nu uit wilt, kan me niet schelen: de tram stopt overal; maar zijt ge er eens uit, loop dan maar een van de wegen of voetpaden op die de hoogte ingaan, niet dadelijk naar het zogenoemde Berghuis, daar komt ge later van zelf en is een mooi punt om uit te rusten en wat te gebruiken. Loop nu eerst naar boven en het duurt geen kwartier of ge slaat uw handen ineen van verbazing wanneer ge even blijft staan, u omkeert en terugziet op hetgeen nu achter en beneden u ligt.

„Lieve hemel!” zegt ge tegen u zelf, „dat had ik heelemaal niet gedacht, dat ik hier zoo'n gezicht zou hebben.”

Daar beneden u ligt nu het groote dorp Amerongen, geheel verborgen (alleen met de ouwe kerk en toren en een paar hooge huizen er uit) onder een donkergroen, dichtbegroeid boomgewelf, want in en om Amerongen zijn overal mooie, groote, hooge lindeboomen, beuken, spichtige populieren en kastanjes. Mooi is die grijze, ouwe kerk met zijn hoogen, domvormigen toren, domvormig, doch met een punt er op en een weerhaantje dat

glinstert en flikkert in het zonnelicht.... Want het zonnetje schijnt...

De groene en lichtgroene weilanden die ge daar achter en over Amerongen heen ziet liggen en waar langs ge nog iets verder de rivier ziet kronkelen, hebben een lichte, vroolijke tint, terwijl het water van vader Rijn zilverkleurige tinten krijgt van de zon.... Ge ziet den ouden heer hier echter nog al tamelijk ver in de verte, zoodat de rook van de kleine stoomboot, die er juist in den stroom op naar boven werkt, en de zeilen van de stuk of wat schepen, het één schitterend wit, de andere bruin en donker, zich als kleine zich bewegende punten en vlekjes aan u voordoen. Ge ziet hoe vader Rijn een eindje beneden Amerongen ineens een groote bocht of kronkeling gaat maken en van onzen bergrug, waarop we nu staan, niets meer wil weten...

Toch kunnen we hem nog een heel eind zien; dan verdwijnt hij achter het een of ander bosch of hofstede of ander gedoe wat daar beneden, ver in het Westen, ligt, en dan weer zien we hem door de groene, lichte en donkere vlakten zijn zilveren pad naar Wijk-bij-Duurstede en verder vervolgen.... 't Zijn alle zilveren plekjes daar in de verte. 't Lijken wel kleine meertjes... En dan rechts van ons naar beneden, over Amerongen en den Rijn heen, zien we een oud-Hollandsch landschap van weiden en beemden, kerktorens, molens, lange, rechte of kronkelende wegen, wier aanwezigheid zich verraadt door de rijen van boomen (hooge, slanke boomen meestal) die daar in de Betuwe — want het is de Betuwe die ge daar ziet — langs de dijken en wegen geplant zijn.

Ja, dat is het land waar onze goeie, onze eenige Cremer indertijd zijn schilderijen vond. Wel ligt zijn „Bètuw” iets meer den anderen kant op, maar toch ook hier ziet ge „spichtige karktorens” en „hofstêjen met buschkes van lindes en van peppels die d'r boven uut komen” en „blinkende hoanjes”, die boven op den toren, hoog in de lucht, staan te glimmen en te schitteren, terwijl beneden de schoone en weelderige, vette en schilderachtige lan-

douw van de Bêtuw ligt.... Ja, dat is het land wat ge daar, over Amerongen en vader Rijn heen, als een groenig, boschachtig, lachend panorama in de verte voor u ziet liggen.

Dichter bij, overal om en bij Amerongen, ziet ge tal van roode pannendaken van al de tabaksschuren die tot zoo laag op den grond reiken alsof ze plan hadden heelemaal in den grond te verzinken. Verder een molen en hier en daar een meer in 't oog vallend heeren- of ander huis, terwijl ge wat verder op naar het Westen het eigenaardig bolvormig boven-einde of tinne van het nog zoo typisch antiek gebouwde kasteel van Zuilenstein uit zijn bosschages naar boven ziet steken. . . .

Dat Zuilenstein ziet er nog altoos uit alsof daarbinnen nog menschen wonen uit de 16e of 17e eeuw, ridders en jonkvrouwen, hellebaardiers en mannen met stalen harnassen en sabels van vijf voet lang.

Maar nu moeten we wat verder naar boven en wat hooger op zien te komen op den rug van het Amerongsche gebergte.... Overal heerlijke dennenbosschen en sparren en heesters, met de mooie, eeuwenoude, altoos bruine en grauwwgrijze heide om en bij u, waar ge ook ziet of staart.... Misschien staat de heide wel in

bloei en ziet ge op zijn grauw-bruin golvende oppervlakte overal paarsche en violetkleurige plekken van bloeiende erica's, met hier en daar weer andere heidebloempjes er tusschen.... zoodat over de geheele hei, in plaats van een grijsbruine, een min of meer rose of violetkleurige tint ligt....

De heide is zoo mooi...! Ja, wacht maar tot dat ge een eindje over den „berg” zijt en ge ziet een onafzienbare heidevlakte voor u, met haar zacht glooiende hoogten en laagten, met witte plekken van zand en opgegraven grindgrond er tusschen.... Hier en daar ook een paar slanke wuivende berken, met hun schimmelkleurige stammen er tusschen. Soms staan er midden in de hei een stuk of wat van die heeren bij elkaar op een hoopje en vormen een kleine gezelligheid op zichzelf... Soms ook ziet ge een hoogte met een serie boomen er omheen en verdiept ge u onwillekeurig in de grijze oudheid, in den tijd, toen de oude Romeinen voor 't eerst in ons land kwamen; toen hielden onze voorouders misschien daar op zoo'n hoogte, onder en tusschen die boomen, hunne raadsvergaderingen in de open lucht....

Bron: “Amerongen en Leersum.”. “Het nieuws van den dag : kleine courant”. Amsterdam, 16-05-1895. Geraadpleegd op [Delpher](#) op 01-12-2017.

Het Nieuws van den Dag van maandag 20 mei 1895

Amerongen en Leersum

Een Zomerherinnering van
A. WERUMÉUS BUNING.

III.

Ja, deze heide is nog altoos zoo als ze toen was, doch nu zijn we in de 19e eeuw, en wanneer ge nog een paar passen verder doet zoodat ge over den bergrug heenkamt en van vader Rijn en de Bêtuw niets meer ziet, ontrolt zich daar ineens voor uw oogen het grootsche, uitgestrekte panorama dat langzaam aan overgaat in de zoogenaamde „Geldersche vallei” en waar ge misschien juist,

heel, heel in de verte, een spoortrein met zijn locomotiefrook al warrelend voorop, net als iets uit een speelgoeddoos, door het landschap ziet scharrelen alsof het een slangetje was dat tusschen het licht- en donkergroen al schuifelend zich voortbeweegt.

't Is ruim en uitgestrekt, dat panorama. Water ziet ge er niet. Misschien een enkel zilveren plekje van een zoogenaamd meertje, maar dat eigenlijk niet anders dan een soort van heidemoeras is waar ge het best doet niet te dicht bij te komen; ge mocht er eens inzakken....

Maar ge kijkt er over heen.... Heel in de verte, aan de kim als 't ware, ziet ge de blauwachtige bergen of heuvelen-rij van de Veluwe of, meer links, die van den Soesterberg, bijna als blauwe, lage regenwolken aan de kim. De lange, hoge toren van Amersfoort komt boven de bosschen uit.... weer meer naar rechts ziet ge de fabriekschoorsteenen, huizen en woningen van Venendaal.... Al is dit panorama niet zoo „levendig” omdat er geen kronkelende rivier is zooals vader Rijn van straks — toch is het grootsch en mooi....

Laten wij nu eerst eens wat minder „ver” kijken en ons verlustigen in een wandeling

door de bosschen. Wat ruikt het hier heerlijk tusschen die dennen en sparren. Overal mooie schaduwrijke lanen of kleine boschpaadjes, nu eens stijgende, dan weer dalende. Vogels van allerlei soort wippen en vliegen door het gebladerte en geven u het gratis natuurgezang in duizenderlei toon en kleur. Kleine, vlugge, bruine eekhorentjes met hun breede pluimstaarten kruipen en slingeren over en van den eenen tak op den anderen. Misschien overkomt u wel het bijzonder geluk een hert in het wild plotseling te voorschijn te zien komen, maar om ook even plotseling weer te verdwijnen.... Wild is er hier in overvloed.... In de hei en langs de wegen en paden ziet ge telkens konijnen of hazen, die dwars over het pad heen komen snijden, of wel zich zoo spoedig mogelijk in lijnrechte richting, met de ooren steil in de hoogte, verwijderen....

Wanneer ge van het Berghuis begint, kunt ge zoo een mooie wandeling maken, in de lengte over den heuvelenrug naar Leersum.... Dicht bij het Berghuis (men zal u van daar den weg wel wijzen) is het mooiste punt van de geheele serie die er achtereenvolgens komt. Het ligt op den weg naar het punt dat bekend staat onder den naam van Domzicht, en van

waar men, bij zeer helder weer, den Dom van Utrecht moet kunnen zien.

Van hier kunt ge nu van den eenen heuvel- of bergtop naar den anderen wandelen,* steeds links de kleine panorama's over den Rijn naar de Bêtuw, of rechts naar den kant van de Geldersche Vallei met den blauwen Veluwberg en den Soesterberg, met den langen Jan van Amersfoort in het verschiet....

Of wel, ge blijft in de bosschen en door de dennenlanen wandelen (iets dat bij een onbedekte, zonnige lucht te verkiezen is), tot dat ge eindelijk langzamerhand gaat afdalen naar het kleine, schilderachtig gelegen dorpje Leersum, een halfuurtje van Amerongen af.

Een met prachtige boomen beplante straatweg brengt u van het eene dorp in het andere. Wilt ge echter een goed gezicht op Leersum hebben, dan moet ge het zien liggen terwijl ge op een van de naburige hoogten staat, b.v. op den zoogenaamden Dondertoren waar de vierkante, hooge, witte graftombe staat van de

* Graaf Bentinck van Amerongen is zeer welwillend voor de vreemdelingen: overal vrije wandeling; geen bordjes met „verboden toegang”, die een teergevoelig mensch verschrikt maken en doen weifelen om verder te gaan.

familie die het naburige buiten „Broekhuizen” bewoont....

Dan is het een lust om dat schilderachtige plekje te zien.... Dat kleine, ouderwetsche kerkje met zijn toren, de kleine boerderijen die hier en daar, vlak in het dorp of een beetje hoger op, tegen de helling van den berg liggen; witte huisjes met schuren en hooibergen er naast; schaapskooien aan den rand van de bosschen, en overal vierkante stukken bouwgrond, die hoogerop langzaam aan overgaan in heide en nog eens heide, met ruige en borstelachtige plekken van jonge, aangeplante sparreboompjes of reeds volwassen denneboomen, en boompjes die over een jaar of wat zeker gekapt moeten worden.... Een eigenaardig gezicht, een echt typisch dorpsgezicht heeft men ook in Leersum zelf op de ouderwetsche herberg met doorrit en stalling, met voerbakken voor de deur: „King William”, vlak naast het mooie, oude, rustige dorpskerkje.... Leersum met zijn kerkje, zijn dorpsherberg en zijn kleine witgepleisterde boerenhuisjes en hofsteden is zoo rustig mooi en zoo schilderachtig dat het mij een raadsel is dat ik er nog nooit een schilderij van zag... Over 't geheel trouwens heb ik noch in

Amerongen, noch in Leersum ooit veel schilders gezien....

Laten we nu eindelijk nog zeggen, dat het landschap van deze beide dorpen overal gestoffeerd wordt met groote kudden schapen, onder de hoede van Spits den herdershond en een ouden filosofeerenden herder of scheper; verder hier en daar een witte huifkar die een van de naar boven kronkelende zandwegen oprijdt, getrokken door een oud paard dat zeker meer van vlak terrein dan van berggezichten houdt, en verschillende, in het land werkende menschen die, nabij Amerongen ten minste, altoos bezig zijn met iets dat met den tabaksbouw in verband staat, of anders met erwten en boonen, die hier ook welig schijnen te tieren....

Laten we nu nog eens even terugkeeren naar de oude herberg te Leersum, die den merkwaardigen naam draagt van „King

William". Weet ge wie met dien naam bedoeld wordt? Wel, niemand anders dan onze Prins Willem de Derde, die indertijd ook Koning van Engeland was en in die dagen een bezoek bracht aan het kasteel van Zuilenstein.

Dit kasteel, zooals ik reeds zei, nog geheel zoo als het vroeger was met zijn toren en trapgevels, ziet ge liggen een eindje van den straatweg af, tusschen Amerongen en Leersum. Het behoorde indertijd aan Prins Frederik Hendrik, broeder van Prins Maurits. Frederik Hendrik schonk het aan zijn natuurlijke zoon Frederik, als Heer van Zuilenstein aan de meesten van ons bekend als de gouverneur van Prins Willem III. Immers: het was aan van Zuilenstein dat hij dikwijls zijn leed klaagde in den tijd toen hij door Jan de With en zijn aanhangers „er onder” werd gehouden.

Toen de Heer van Zuilenstein stierf, ging het kasteel over aan zijn zoon, later Graaf van Rochefort, die er later den Prins, toen Koning van Engeland, ontving. — Het zal er toen heel wat anders uitgezien hebben dan thans, nu de tram over den straatweg snort. — Denken wij ons een oogenblik zoo'n tram, gevuld met ridders, graven, prinsen en baronnen, hellebaardiers musketiers, enz. enz., heeren en

dames in hun kleurige, sierlijke 16e- of 17-eeuwsche kleeding.

Doch gaan we nog wat verder terug, in den zoogenaamden „Spaanschen tijd”, en neem nu „De Pleegzoon” van Van Lennep ter hand. Laat uwe phantasie eens goed werken en ga naar het groote kasteel van Amerongen. Dat was toen het zoogenaamde kasteel Sonheuvel. In 1672 werd het door de Franschen verbrand. Het geheele dorp werd toen met het kasteel door de soldaten van Lodewijk XIV verwoest en vernield. Wat zullen ze hier toen huisgehouden hebben!

Vóór dien tijd echter stond hier op dezelfde plaats en denkelijk nog tusschen dezelfde muren en grachten die ge er nu ziet, het kasteel Sonheuvel, en hier in de buurt speelden tal van bedrijven uit Van Lennep's Pleegzoon. Wanneer ge van het dorp Amerongen naar het Berghuis wandelt, komt ge ook nog langs „den hollen weg”, waar Joan, de pleegzoon, het hollende rijtuig en de daarin gezeten Gravin wist te redden. Ook dominee Raesfeldt bediende hier in Amerongen 't heilig Evangelium en redeneerde er met zijn zoon Henricus Wanneer ge er toe mocht besluiten, eenige zomerweken in dit lustoord door te brengen, lees dan eerst nog eens Van

Lennepe's Pleegzoon, en als dan 's avonds, om een uur of elf, twaalf, in Amerongen alles in een rustige rust is, terwijl de maan, de goede zachte maan, haar phantastisch licht werpt over de oude kerk en toren en daarachter, naar de zijde van het oude kasteel van Graaf Bentinck van Amerongen, dan zou het mij niet verwonderen of ge ziet in uw verbeelding al die oude heeren en dames, mannen en jongelingen, toen nog frisch in leven en vol vuur, thans als schimmen uit het verleden, hier en daar nog zweven en wandelen en u toefluisteren: „Amerongen is schoon en romantisch, Amerongen bezit een natuur, zoo rijk aan schoone gezichtspunten, dat wij nog altoos dit plekje blijven kiezen voor onze wandelingen in dat wat voor ons het verleden, voor u het tegenwoordige is.”

Lezer, onthoud dit! Gij leeft in het tegenwoordige. Het landschap van Amerongen en Leersum is er. Ga er heen en overtuig u of ik ook overdreven heb. Ik denk van neen.

Laat mij ten slotte u nog zeggen, dat in beide dorpen hôtels zijn te vinden die gaarne families en pension nemen. In Leersum b.v. vindt ge het oude, maar nette logement „King

William.” In Amerongen zelf het hôtel „Sievendael”, een gewezen modern heerenhuis, met hooge, luchtige kamers en ruimen, sierlijk aangelegden tuin; dan het hôtel de Posthoorn, aan de dorpsstraat, waar ook de in- en uitwendige mensch uitstekend wordt verzorgd, en verder op, de hoogte in, op den Amerongschen berg, het zoogenaamde Berghuis, met mooie, zware, oude boomen, waaronder men heerlijk rustig kan zitten met een ruim uitzicht in de verte op de Betuwe, met de torens van Tiel, Wamel en andere plaatsen in 't verschiet. Dicht bij dit Berghuis, een paar minuten wandelens ten Westen er van, is, zooals ik reeds zei, een punt te vinden van waar men het prachtigste en meest typische uitzicht heeft dat in de heele provincie Utrecht te vinden is. De bewoners van het Berghuis zullen het u wel willen wijzen. Zelf kan men het niet gemakkelijk vinden. Doch als ge eens daar zijt en een mooien, helderen dag treft, zult gij het met mij eens zijn dat dit punt alleen reeds een reis naar Amerongen en Leersum ruimschoots beloont.

Bron: “Amerongen en Leersum.”. “Het nieuws van den dag : kleine courant”. Amsterdam, 20-

05-1895. Geraadpleegd op [Delpher](#) op 01-12-2017.

Het Nieuws van den Dag van vrijdag 19 juli 1895

Darthuizerberg.

Langzaam nadert de tijd waarnaar zoo velen verlangend uitzien, daar hij dezen de gelegenheid zal verschaffen om na inspannenden arbeid, hetzij achter den lessenaar, hetzij binnen de wanden van het schoollokaal of elders, dagen van rust te genieten, heilzaam voor lichaam en geest beide.

De vacantie breekt aan!

Gelukkig zij wier middelen het hun veroorloven alsdan de stad met hare luidruchtigheid te verlaten, al is het ook slechts voor korten tijd om te genieten van het schoone, waar-

mede moeder natuur zoo mild veld en bosch heeft gesierd.

De vraag „waarheen”, schijnbaar eenvoudig, is inderdaad voor de meesten minder makkelijk te beantwoorden. Er moet rekening gehouden worden met afstand en middelen; men wenscht zooveel mogelijk te genieten voor hetgeen spaarzaamheid, soms synoniem met opoffering, heeft weten te onttrekken aan de dagelijksche uitgaven, om toch ook een enkele maal de weldadige buitenlucht te kunnen inademen, de weelde van den zomer te kunnen aanschouwen.

Een bekwamer hand dan de mijne heeft onlangs in uw veelgelezen blad, onder het opschrift „Leersum en Amerongen,” het reizend publiek eene weldaad bewezen door de schoonheid dier streken zoo juist te malen. In waarheid: wie volgens zijne aanwijzingen genoemde dorpen een bezoek brengt, hij zal niet teleurgesteld worden.

Hoe het echter mogelijk is dat in bedoelde beschrijving met geen enkel woord gewag is gemaakt van eene plek onder Leersum, overheerlijk door hare omgeving, verrassend door hare vergezichten, aantrekkelijk door hare historische herinneringen, een stuk natuur waar kunst noch mode, zoo in aanleg als

bouw, het verleden heeft verdrongen, in het kort: hoe de Darthuizerberg kon vergeten worden, het is mij en misschien allen een raadsel, die daar vertoefd hebben en wier aantal zeer groot moet zijn, al gaat men enkel af op hunne achtergelaten adressen, gegriffeld in boom en hek en voorzien als ze zijn van de namen der plaatsen van herkomst, aanwijzend hoe uit bijna alle steden van Nederland, ja, zelfs uit het buitenland, menschen zijn vertrokken, wier doel het geweest is op deze plek, hetzij herinneringen uit hunne jeugd te verlevendigen, hetzij door anderen daartoe aangespoord, ook zijn eeuwenheugenden top te betreden.

Het doel van dit schrijven is dan ook in deze gaping te voorzien door eene beknopte beschrijving van deze veelbezochte streek.

De Darthuizerberg is gelegen aan den straatweg tusschen de fraaie en in den zomer druk bezochte dorpen Doorn en Leersum, en door de aanwezigheid van eene stoomtram gemakkelijk te bereiken. Heeft men het vrij steile pad, aan welks voet de schilderachtige woning van Zwitsersche bouworde zichtbaar is daar hier geen boomen het uitzicht belemmeren, beklommen, dan kan men zich onder het rieten dak van een koepel, niet gebouwd naar

de regelen der kunst, doch daarom te meer aantrekkelijk met het oog op de omgeving, neerzetten, om op adem te komen want, waarlijk, al is door den tegenwoordigen eigenaar dit wandelpad in uitstekenden staat gebracht en de helling niet te plotseling, toch gevoelt men terdege geklommen te hebben.

Zoo men per as gekomen is, kunnen de paarden het rijtuig, liefst geledigd, langs eene vrij groote bocht over een uitstekend grindpad aan de andere zijde van den berg boven brengen, en bij vertrek is er weder een afrijweg naar de zijde van Doorn, over welken het den berg verlaat.

Welk een prachtig panorama!

Van den top af gaat het oog over eene met dicht ineengegroeide dennen bezette glooiing, waarboven groepen, rijen en alleenstaande eiken en beuken hunne kruinen verheffen, terwijl zij geflankeerd wordt door onregelmatig opgaande acaciaboomen en andere, de eerste de gansche lucht om de hoogte verzadigende met den heerlijken geur hunner bloemen.

Gelijkvormigheid werende en een grillig aanzien gevende aan het geheel, maken genoemde boom en met hun bladertooi, zoo verschillend van kleur, tegenover de naalden

der dennen eene kleurschakeering die elders haars gelijken kan vinden, maar waarschijnlijk niet overtroffen wordt.

Aan het einde der helling rijzen slanke sparren omhoog wier toppen in de lucht den straatweg afteekenen. Achter dezen ligt het vorstelijk buiten van den Heer Van Nellensteijn van Broekhuizen, door wiens welwillendheid het ieder vergund is wandelingen te maken in diens fraaie bosschen, met eeuwenheugende eiken en beuken, sommige van zulk eenen omvang dat het aan twee menschen slechts met moeite gelukt, indien zij met de armen den stam omspannen, de toppen hunner vingers elkander te doen raken.

Achter dit overschoone buiten kronkelt zich, heel in de verte, de Rijn als een zilveren gordel in eene zee van groen, voerende op zijn rug tal van stoom- en zeilschepen, bij heldere lucht zelfs zichtbaar voor het ongewapende oog, zij 't ook dat dit zichtbaar niet met kenbaar synoniem is. Waar men het oog ook wendt, overal gaat het over diepten en hoogten, over eene verscheidenheid van vormen en kleuren, door het zonlicht niet weinig vermeerderd en verhoogd, tot het aan den horizon blijft rusten in de streek waar Cremer zijne stof vond voor zoovele aantrekkelijke novellen, in de Betuwe,

waar tal van torens, door den vriendelijken jager-kastelein u gewezen, de ligging van even zoovele dorpen verraden.

Voorwaar, zelden treft men eene plek gronds zoo gelukkig gelegen als de „Darthuizer.”

Heeft het oog zich voldoende verzadigd, zoo laat u inlichten aangaande de historische bijzonderheden, en men zal u verhalen hoe voor eeuwen op dezen heuvel een riddermatig slot stond, toebehoorende aan het geslacht der heren van Darthuizen, waarvan de laatste in 1580 te Utrecht het leven verloor. Wat al gelegenheid heeft hier de phantasie, om, teruggaande naar het verleden aan de hand der historie, werkzaam te zijn. Jonkvrouwen, ridders en edelknapen, ze hebben in die vervlogen tijden hier geleefd, hier hun jachtvermaak uitgeoefend. Hunne rossen hebben op de kruin getrappeld van ongeduld, wachtende op hunne berijdsters en berijders, en als om strijd met valkeniers en verder jachtpersoneel het oogenblik verbeid, waarop de hoorn zou schallen en de stoet zich in beweging zetten.

Door de twijgen der oude boomen heeft het plechtig gezang geklonken als in de kapel de priester zijn arbeid verrichtte, maar ook uit de

kelders is zoo vaak het gekerm onhoog gestegen van hen die om een licht vergrijp door hunnen heer tot strenge straf waren veroordeeld. Verdwenen is dit alles, zonder een enkel spoor over te laten.

Langen tijd werd de streek geheel aan de willekeur van moeder natuur overgelaten, totdat omstreeks het jaar 1807 de toenmalige eigenaar, de Heer G. J. van Nellensteyn, den heuvel liet beplanten en daarop als jachthuis het tegenwoordige gebouw verrees dat thans tot eene plaats van uitspanning is ingericht. De tegenwoordige eigenaar, de Heer G. P. Gerth, heeft, sinds de berg zijn eigendom werd, voortdurend verbeteringen en verfraaiingen aangebracht, vooral door den aanleg van wegen, waardoor de plaats in aantrekkelijkheid veel heeft gewonnen.

Van den Darthuiserberg loopt een weg naar den naburigen „Donderberg,” ongeveer 20 minuten gaans, waarop eene woning staat wier plat zinken dak gelegenheid aanbiedt tal van schoone vergezichten te genieten.

Ieder zou ik aanraden eene wandeling daarheen niet te verzuimen, al is het ook dat zijne steile helling te beklimmen inspanning kost. Onder het gebouw, naar de zijde van den straatweg, bevindt zich de grafkelder van de

familie Nellensteyn, en daarvoor is de begraafplaats voor allen die inwoners zijn geweest van het vroegere Darthuizen (thans onder Leersum behorende) en door welwillendheid van den eigenaar vergunning daartoe hebben gekregen.

Moe van de wandeling teruggekeerd behoeft men niet diep in de beurs te tasten om door een heerlijk toebereid maal zich te versterken. Geen wonder dat in den zomer vaak handen te kort komen om de talrijke bezoekers tijdig te helpen, die met equipage, huurrijtuig of stoomtram zijn aangekomen, allen te zamen „den Berg” eene gezelligheid bezorgende, nimmer overslaande tot eene luidruchtigheid, die waar genot afbreuk doet.

Ware beknoptheid niet mijn streven, hoe zoude ik kunnen uitweiden over vriendschapsbanden die hier gelegd zijn, en over nog zooveel en zoo velerlei, dat voldoende stof

voor menige novelle zou leveren. Doch genoeg! Wie in de gelegenheid is een uitstapje te doen, hij bezoeke deze schoon gelegen plaats en zeker zal hij den „Darthuizerberg” niet verlaten zonder de heerlijkste indrukken die eene lieve, kalme omgeving schenkt aan een voor natuurschoon vatbaar gemoed.

X.

- - -

Bron: “Darthuizerberg.”. “Het nieuws van den dag : kleine courant”. Amsterdam, 19-07-1895. Geraadpleegd op [Delpher](#) op 01-12-2017.

Het Nieuws van den Dag van donderdag 1 augustus 1895

Ingezonden.

„Darthuizerberg“.

Hooggeachte Heer Hoofdredacteur !

Door toevallige omstandigheden las ik eerst heden de schilderachtige beschrijving van den „Darthuizerberg“ door den Heer X. die daarbij zich verwondert dat ik bij mijne beschrijving van „Amerongen en Leersum“ den „Darthuizerberg“ niet noemde. Hij heeft daarin gelijk, ik had dit er bij moeten voegen, doch in mijn verbeelding beschouwde ik het altoos als meer te behooren tot Doorn en de nabuur-

schap, terwijl ik wist dat de „Darthuizerberg” algemeen reeds als een zeer aantrekkelijk punt bekend stond en dus vermelding minder noodig had. Doch het is zoo, het hoort bij Leersum en het zou mij spijten wanneer iemand vergat het te bezoeken omdat het niet door mij werd genoemd. Het is werkelijk een prachtig punt, een schoon vergezicht en panorama.

Voor ’s avonds, als de zon reeds onder is en het langzaam aan donker begint te worden, is het heerlijk om er te gaan zitten. En de Heer *Van Gerth*, de eigenaar, zorgt er voor dat alles even goed, uitstekend en netjes in orde is. Ik heb ook daar zooveel heerlijke uren doorgebracht, dat ik niet gaarne zou willen dat de Heer Van Gerth door mijn fout op den „Darthuizerberg” minder bezoekers kreeg dan waarop hij door zijn ijver en toewijding aan zijn zaak aanspraak kan maken. Het is er werkelijk mooi, frisch, heerlijk van lucht en geur, en gezond in al wat men er ziet en krijgt.

En hiermede hoop ik mijn „fout” te hebben hersteld.

U dank zeggende voor de opname. Met de meeste hoogachting,

uw *Dr.*

A. Weruméus Buning.

Bron: “Ingezonden. „Darthuizerberg”.”. “Het nieuws van den dag : kleine courant”. Amsterdam, 01-08-1895. Geraadpleegd op [Delpher](#) op 01-12-2017.

Leersum en Amerongen voor de toerist anno 2018

In de tijd van Arnold Weruméus Buning waren Amerongen, Leersum en andere plaatsen op de Utrechtse Heuvelrug belangrijke toeristische trekpleisters. Hoewel door de bebossing het aanzien van de heuvelrug drastisch is veranderd, wordt het gebied nog veel bezocht. Met goed zoeken zijn er nog altijd fraaie uitzichten te vinden, bijvoorbeeld vanaf uitzichtoren De Kaap. En op het hoogste punt van de heuvelrug, de Amerongse Berg, zal in de nabije toekomst ook een uitzichtoren verrijzen.

Hieronder staan diverse attracties in beide dorpen. Het gaat om monumenten, musea, natuurschoon en andere, recreatieve mogelijkheden. Ter aanvulling heb ik ook mijn woonplaats Doorn erbij gevoegd.

Amerongen

Kasteel Amerongen - A. Weruméus Buning beschreef dit statige gebouw al. Ruim twintig jaar later bood het kasteel tijdelijk onderdak aan kaiser Wilhelm II, voor hij naar Huis Doorn verhuisde. Er woont geen graaf of onttroond vorst meer, het is nu een museum omgeven door een vorstelijk park. Adres: Drostestraat 20, Amerongen

<http://www.kasteelamerongen.nl>

Tabaksteelt Museum - In het Tabaksteelt Museum laat men zien hoe de tabaksteelt eeuwenlang verliep. De tabaksplantages die Weruméus Buning beschreef, zijn allang weg, maar in dit museum wordt de herinnering levendig gehouden. Adres: Burgemeester H. van den Boschstraat 46, Amerongen.

<http://www.tabaksteeltmuseum.nl>

Andrieskerk - Weruméus Buning en anderen beschreven dit gebouw met verve. Nog altijd bepaalt de toren van de kerk de skyline van Amerongen. Adres: Koenestraat 83, Amerongen.

<http://www.andrieskerk.nl>

't Berghuis - Dit gebouw bestaat ook nog steeds. Het is geen herberg meer, maar een pannenkoekenrestaurant, idyllisch gelegen in de bossen van de Amerongse Berg. Een ideaal startpunt voor wandelingen.

<http://www.hetberghuis.nl>

Leersum

Kasteel Zuilenstein - Dit is niet meer het imposante kasteel dat Weruméus Buning zag. Dát gebouw overleefde de Tweede Wereldoorlog niet. Het huidige pand heeft een deftige uitstraling, mede dankzij het omringende landgoed, dat enigszins in verval is geraakt, maar wordt hersteld.

Het “kasteel” is niet te bezichtigen, maar het landgoed staat wel open voor wandelaars.

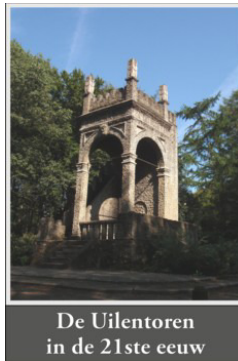
<http://www.landgoed-zuylestein.nl/>

Graftombe van Nellesteijn - Dit is een mausoleum met uitkijktoren, gebouwd in het begin van de negentiende eeuw. De toren is beperkt opengesteld. Door de ligging op de top van de Donderberg, noemde Weruméus Buning dit ook wel de Dondertoren.

<http://www.tombevannellesteijn.nl>

De Uilentoren - Niet ver van de Graftombe staat deze folly. Een klein torentje. Toen het ruim honderd jaar geleden werd gebouwd, had je hier waarschijnlijk nog wel een geweldig uitzicht. Nu kijk je tegen statige, hoge beukenbomen op.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Uilentoren>

King William - De dorpskerk van Leersum werd in 1561 gebouwd. Eerst was het een gerechtsgebouw met kerkers, later werd het een herberg. Het gebouw staat er nog, maar biedt geen overnachtingsmogelijkheid meer. Tegenwoordig is er een wijnhandel in dit monumentale pand gevestigd.

<http://utrechtseheuvelrug.punt.nl/content/2010/02/king-william-leersum>

Dartheide - Een natuurgebied op de Darthuiserberg, in handen van Stichting Het Utrechts

Landschap. Op deze plek kan de clou gevonden worden, het antwoord op de vraag waarom in *De student die zou trouwen* Jan Willem de Geer op de Darthuizerberg werd begraven. Een vergeten geschiedenis van de heuvelrug komt hier aan het licht!

<http://www.utrechtslandschap.nl/natuurgebieden/dartheide/ontdek>

Darthuizerberg - Een ander deel van de Darthuizerberg is eigendom van Staatsbosbeheer. Hier probeert men het oude landgoed deels in ere te herstellen. De plaats waar de villa van bankier Scheurleer stond, wordt geaccentueerd, en een vergezicht wordt gecreëerd. Je kunt je bijna weer wanen in de dagen van de heer Gerth!

Leersumse Veld - Aan de voet van de Donderberg ligt het Leersumse Veld, waar nog restanten van de heidevelden van weleer zijn te zien, afgewisseld met enkele vennen en omringd met bos. Zijn die vennen soms wat Weruméus Buning bedoelde met „een soort van heidemoeras”?

Het Bloemencorso - Ieder jaar op de derde zaterdag in augustus is er in Leersum een bloemencorso, met praalwagens, dweilorkest en meer. Dit is hét evenement waar het hele dorp naartoe leeft.

<http://www.bloemencorsoleersum.nl>

Bosbad Leersum - Een openluchtwembad dat op warme zomerdagen druk wordt bezocht. Adres: Scherpenzeelseweg 45, Leersum.

<http://www.bosbad-leersum.nl>

Landgoed Broekhuizen - Dit park dat kasteel Broekhuizen in Leersum omringd, is in bezit van Staatsbosbeheer. Het landgoed werd in de afgelopen tien jaar opgeknapt en er is een pad voor de mindervalide natuurliefhebber.

<https://www.staatsbosbeheer.nl/Natuurgebieden/utrechtse-heuvelrug/Bezienswaardigheden/landgoed-broekhuizen>

Parc Broekhuizen - In het hart van landgoed Broekhuizen staat het kasteel, dat in de afgelopen jaren geheel en in stijl werd gerestaureerd. Nu is het een hotel-restaurant. Adres: Broekhuizerlaan 2, Leersum.

<http://www.parcbroekhuizen.nl>

Darthuizer Toneelvereniging - Leersum is een bedrijvig dorpje. Niet alleen het jaarlijkse Bloemencorso bewijst dat het verenigingsleven in Leersum bloeit, ook in een ander creatief opzicht leeft het dorp.

<http://www.darthuizertoneel.nl>

Meer weten over Leersum en Amerongen in vroegere tijden? Historische vereniging Leersum is de plek waar alle informatie samenkomt.

<http://www.historischevereningleersum.nl>

De Vereniging voor Dorp en Natuur Amerongen–Leersum wil door middel van tal van activiteiten bijdragen aan een goede leefomgeving die past binnen het historische en landschappelijke karakter van Amerongen en Leersum.

<https://www.dorpennatuur.nl/>

Cartograaf Arjan Griffioen maakte een website over het dorp Leersum anno 1824.

<http://www.historischleersum.nl>

Doorn

De Kastelentocht - Vereniging Stichtse Aanspanning Doorn organiseert elk jaar in augustus de Kastelentocht, waarin een groot aantal historische rijtuigen een toer maken door Doorn en omgeving. Ideaal om in gedachten terug te reizen naar de tijd van Weruméus Buning.

<http://www.kastelentochtdoorn.nl>

Huis Doorn - Dit kasteel was tot zijn dood de woning van kaiser Wilhelm II, waardoor het museum is uitgegroeid tot dé plek waar de Eerste Wereldoorlog in Nederland wordt herdacht. Adres: Langbroekerweg 10, Doorn.

<http://www.huisdoorn.nl>

Het Nationaal Bomenmuseum - Vroeger stond dit 27 hectare groot terrein bekend als het Van Gimborn Arboretum. Adres: Velperengh 13, Doorn.

<http://www.bomenmuseum.nl>

Panorama Heuvelrug - Nog geen museum, maar wel in oprichting. Drie kunstenaars uit Driebergen werkten aan Panorama Heuvelrug. Het Panorama Heuvelrug is het grootste geschilderde panorama van de Utrechtse Heuvelrug met een omtrek van 50,7 meter en een hoogte van 4,30 meter. Op landgoed Zonheuvel in Doorn moet een gebouw gerealiseerd worden waarin het Panorama wordt opgenomen. Als het zover is, kan niemand meer klagen, in navolging van Weruméus Buning: „Over 't geheel trouwens heb ik noch in Amerongen, noch in Leersum ooit veel schilders gezien...”

<http://www.panoramaheuvelrug.nl>

Kaapse Bossen - Dit Doornse bosgebied is uitgegroeid tot een favoriet van veel wandelliefhebbers, mede dankzij uitkijktoren De Kaap.

<https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/kaapse-bossen/tip/uitkijktoren-de-kaap>

Het Rosarium - Een kleinschalig recreatiepark, bekend van de midgetgolfbaan en de trapkarren. Die trapkarren zijn een ludiek vervoersmiddel om het mooie landschap te verkennen. Adres: Molenweg 4, Doorn.

<http://www.rosarium.nl>

Nationaal Park De Utrechtse Heuvelrug - De streek die A. Weruméus Buning beschreef, ligt deels binnen een Nationaal Park.

<https://www.np-utrechtseheuvelrug.nl/>

Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Heuvelrug & Vallei - Geïnteresseerd geraakt in de dorpen van de Utrechtse Heuvelrug en hun prachtige omgeving? Wil je meer ideeën opdoen voor een bezoek, of zelfs een verblijf plannen? De website van het RBT biedt daarvoor tal van aanknopingspunten.

<https://www.opdeheuvelrug.nl/>

Verklarende woordenlijst

Ambachtsheer - De bezitter van een ambacht (bedrijf), maar ook iemand die vroeger rechtspraak uitoefende in een ambachtsheerlijkheid, een adellijk grondgebied ('We zijn hier nog in het hartje van Utrecht en behalve de vele „Ambachtsheeren”, graven en baronnen, die hier hunne heerlijkheden en kastellen hebben...')

As - Een wagen ('Zoo men per as gekomen is...')

Beemd - Een waterrijk weiland ('...zien we een oud-Hollandsch landschap van weiden en beemden, kerktorens,...')

Benting of **benteng** - Een versterking, stelling, schans of vesting ('Hij nam deel aan een bestorming van een "benting"')

Denkelijk - Waarschijnlijk, vermoedelijk ('Vóór dien tijd echter stond hier op dezelfde plaats en denkelijk nog tusschen dezelfde muren en grachten die ge er nu ziet...')

Diligence - Ouderwetse post- of reiswagen ('...in den tijd van de diligence's en post-wagens...')

Equipage - Een paard met rijtuig ('Het is een gebied waar tal van equipages, met en zonder livrei, je tegemoet komen of voorbij snorren.')

Hofstede - Een boerenplaats, een (pacht) hoeve ('Leersum met zijn kerkje, zijn dorpsheberg en zijn kleine witgepleisterde boerenhuisjes en hofsteden is zoo rustig mooi...')

Landouw - Een landstreek ('...terwijl beneden de schoone en weelderige, vette en schilderachtige landouw van de Bêtuw ligt...')

Livreï - De onderscheidende kleding van een bediende ('Het is een gebied waar tal van equipages, met en zonder livrei, je tegemoet komen of voorbij snorren.')

Scheper - Een schaapherder ('...en een ouden filosofheerenden herder of scheper.')

Thans - Op dit ogenblik, in deze tijd (' het tegenwoordige gebouw verrees dat thans tot eene plaats van uitspanning is ingericht.')

Tinne - Top, bovenrand van een gebouw. ('het eigenaardig bolvormig bovineinde of tinne van het nog zoo typisch antiek gebouwde kasteel...')

Uitspanning - Een herberg, een pleisterplaats met stalhouderij. Letterlijk de plek waar men de paarden kon uitspannen ('Men kon er bij de "uitspanning" van de heer Gerth wat eten en drinken, en genieten van de prachtige vergezichten.')

Verbeiden - Afwachten, verwachten ('en als om strijd met valkeniers en verder jacht-personeel het oogenblik verbeid')

Bronnen

Wiktionary.org

Woorden.org

Koenen Handwoordenboek der Nederlandse taal van M.J. Koenen en J.B. Drewes, zevenentwintigste druk, Wolters-Noordhoff, Groningen (1974).

Voorproefje van *De student die zou trouwen*

Proloog

De vroege zomer van 1976 ging de boeken in als een van de warmste en droogste seizoenen van de afgelopen eeuw. Op 23 juni begon een hittegolf die uiteindelijk zeventien dagen zou duren. Uitgestorven straten en een verdorrende natuur, zwaar lijdend onder hitte en droogte, bepaalden op het heetst van de dag het beeld. Op tientallen plaatsen in het land, met name op de Veluwe, braken grote en moeilijk te blussen natuurbranden uit. In dezelfde periode speelde zich in de stad Utrecht een drama af van een geheel andere orde.

De hoofdpersoon in deze tragedie was een 23-jarige student, jonkheer Jan Willem de Geer, een nazaat van een oud adellijk geslacht die een veelbelovende toekomst voor zich

leek te hebben. Drie weken voor het drama zich voltrok, had hij zijn studie chemische technologie aan de Technische Hogeschool in Delft cum laude afgerond. In april was hij naar een studentencomplex in Utrecht verhuisd om de reisduur te verkorten naar Kampen, waar zijn verloofde Helma Lansink met haar ouders woonde. Met haar zou Jan Willem op zaterdag 17 juli in het huwelijk treden.

Het bruidspaar wachtte een nieuw leven in de Verenigde Staten, waar Jan Willem een onderzoeksbeurs aangeboden had gekregen van het Massachusetts Institute of Technology, de meest prestigieuze technische universiteit van Amerika. Er bestond bij zijn verloofde en zijn familie geen twijfel dat Jan Willem daarnaar uitkeek. Voor hem ging er een jongensdroom in vervulling. Toch verdween de briljante student op donderdag 8 juli 1976 spoorloos, negen dagen voor zijn bruiloft en twee weken voor zijn emigratie, om nooit meer gezien te worden. Het is een verdwijning die tot op vandaag veel vragen oproept.

Enkele feiten van die dag zijn echter volkomen helder. Rond het middaguur had Jan Willem de Geer zijn verloofde op haar werk in Zwolle gebeld, om te zeggen welke trein hij

zou nemen zodat ze hem 's avonds van het station in Kampen kon afhalen. Tot aan de bruiloft zou hij bij haar en haar ouders verblijven, ter voorbereiding op de grote dag. Dat gesprek voerde hij via het telefoontoestel in de gang van zijn studentenflat aan de Ina Boudier-Bakkerlaan in Utrecht. Hij klonk opgewekt. Niets, helemaal niets, zo verklaarde verloofde Helma naderhand aan de politie, voorafschaduwde zijn raadselachtige verdwijning.

Het tweede vaststaande feit van die dag is dat hij om kwart voor drie 's middags aanklopte bij Douwe Meindertsma, student wiskunde en geboren in Friesland, en de enige andere bewoner van het studentenhuus die op dat moment aanwezig was. Jan Willem vroeg hem of hij diens fiets kon lenen omdat zijn eigen fiets een lekke band had. Het rijwiel, van het Friese merk Gedo, met een frame gemaakt in de Assense rijwielfabriek Mustang, had hij nodig om naar het stadscentrum te fietsen om een boek te kopen. Douwe gaf hem het sleuteltje en Jan Willem vertrok.

Het laatste feit waarover geen twijfel bestaat, is dat Jan Willem vervolgens naar de Stadhuisbrug fietste en het gewenste boek bestelde bij Broese Kemink, destijds de groot-

ste boekhandel van Europa en gevestigd aan de Oudegracht. Ook kocht hij de nieuwste editie van het NRC Handelsblad die juist was binnengekomen. Zijn verloofde Helma verklaarde aan de politie dat het Jan Willems gewoonte was een krant te kopen als hij naar Kampen reisde, om in de trein wat te lezen. Na betaald te hebben, verliet Jan Willem de winkel, ongetwijfeld met de bedoeling terug te keren naar het studentencomplex aan de Ina Boudier-Bakkerlaan, beter bekend als IBB.

Maar hij werd nooit meer gezien.

Bij het publiek zijn de bijzonderheden van dit verdwijningsmysterie bekend geworden door de enorme publiciteit in kranten, op de radio en op televisie, mede dankzij de hoge beloning die de adellijke familie uitloofde voor de tip die tot de oplossing zou leiden, maar ook door het omvangrijke boek dat hoofdinspecteur Jan Sellens na zijn pensionering uitbracht en waarin hij in groot detail de gebeurtenissen van die zomer beschreef. In dat boek, *De zaak De Geer*, dat in januari 1996 verscheen, vertelde hoofdinspecteur Sellens hoe de zaak aan het rollen kwam.

De eerste die merkte dat er iets mis was, was Helma Lansink. Zij wachtte 's avonds op het perron in Kampen tevergeefs op de komst

van haar verloofde. Zijn trein liep binnen, maar Jan Willem bevond zich niet onder de reizigers. Omdat de volgende trein pas een halfuur later zou komen, keerde Helma naar huis terug en belde naar Utrecht om te vragen hoe laat Jan Willem was vertrokken. Had hij de trein in Utrecht gemist? Zo ja, waarom had hij dan niet gebeld? Het was niets voor de punctuele Jan Willem om haar voor niets te laten opdraven. Nooit eerder had zich zoiets voorgedaan, vertelde de diep verontruste jonge vrouw later aan de Utrechtse politie.

Degene die in het studentenhuis opnam was Harald van der Sneppen, student sociologie, die net binnen was gekomen en van niets wist. Tot stomme verbazing van Helma vertelde hij dat haar verloofde in Utrecht moest zijn. Op een aan- en afwezigheidsbord bij de huistelefoon stond in elk geval aangegeven dat Jan Willem present was. Helma's verloofde bleek echter niet op zijn kamer. De enige die meer kon vertellen, was Douwe Meindertsma, die aan de telefoon uitlegde dat Jan Willem zijn fiets had geleend en niet was teruggekomen. De student had, zo zei hij, geen flauw idee wat er aan de hand was.

Gealarmeerd door dit bericht besloot Helma met haar vader, journalist en politicus Wieger

Lansink, haastig naar Utrecht te rijden. In de kamer in het IBB-complex vonden zij aanwijzingen dat Jan Willem zich op Kampen had voorbereid. Op zijn bed lag zijn koffer, waarvan de klep was opengeslagen, alsof hij vijf minuten tevoren nog bezig was geweest kleding uit te zoeken die mee moest. 'Het was onwerkelijk, alsof hij elk moment de kamer kon binnenstappen,' zei Helma Lansink in het boek van hoofdinspecteur Sellens. 'Ik vond zijn agenda op het bureau, waarin stond genoteerd dat hij de trein van 18.35 uur zou nemen. Ernaast lag een vaktijdschrift. Jan Willem had een artikel zitten lezen over een pas verschenen boek.' Het was ditzelfde boek dat haar verloofde 's middags bij Broese Kemink bestelde.

Eén telefoontje naar haar ouderlijk huis wees uit dat Helma's verloofde ook niet met een latere trein was aangekomen. Er was meer dan negen uur verstreken sinds Jan Willem bij het studentencomplex wegfietste en daarom kon er geen andere conclusie worden getrokken dan dat de briljante student iets was overkomen. Een hevig geëmotioneerde Helma en haar vader meldden zich bij de politie om de vermissing op te geven. Dat was het moment dat Jan Sellens be-

trokken raakte en de leiding over het onderzoek kreeg.

‘Ik herinner me nog goed dat gevoel van de eerste uren,’ verklaarde de voormalige onderzoeksleider in *De zaak De Geer*. ‘Uit wat de verloofde en haar vader mij vertelden, bleek al snel dat Jan Willem de Geer niet het type persoon was dat wegliep. De Utrechtse student stond bekend als zorgzaam, vriendelijk, stipt en gewetensvol, iemand met een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Hij gebruikte geen drugs, gokte niet, had geen criminele contacten. Gewoon een goeie jongen. Dat hij al bijna een half etmaal weg was, klopte niet, dat voelde ik direct. Het zat heel erg fout.’

Toch hield de hoofdinspecteur aanvankelijk rekening met de mogelijkheid dat er een onschuldige verklaring was. ‘Het eerste wat we deden, was vaststellen dat Jan Willem noch de fiets te vinden waren op de trajecten die de student kon hebben afgelegd, van IBB naar Broese Kemink en omgekeerd. We troffen de Gedo evenmin aan bij station Utrecht Centraal. We checkten of hij gebruik had gemaakt van het openbaar vervoer of van een taxi. Dat leverde niets op. Vanwege de hittegolf bedachten we dat Jan Willem door de hitte bevangen kon zijn geraakt, in het water

van de Oudegracht was beland en verdronken. Maar ook dreggen leverde niets op.'

Er kwamen publiekstips vanuit heel Nederland, ook van paragnosten. Sellens liet scenario's opstellen die een voor een werden onderzocht en, in de meeste gevallen, uitgesloten. 'We overwogen indertijd zelfs de meest bizarre scenario's,' bekende de hoofdinspecteur in *De zaak De Geer*. 'Het was de tijd van de Koude Oorlog. Was de briljante Jan Willem ontvoerd, of wellicht vrijwillig vertrokken, om achter het IJzeren Gordijn te verdwijnen en zijn talenten aan te wenden voor het communistische bewind in Moskou? Toentertijd overwogen we dat serieus. Achteraf kan ik er wel om lachen. Een serieuzere optie was dat hij door criminelen was ontvoerd, gezien het feit dat hij uit een welgestelde familie stamt. Maar er kwam geen eis tot losgeld.'

Onderzoek op zijn kamer toonde aan dat Jan Willem was vertrokken zonder zijn paspoort, maar met zijn portefeuille waarin hij zijn bankcheques bewaarde. Medestudenten in het IBB-complex bevestigden wat al bekend was, dat Jan Willem van plan was naar Kampen te reizen voor de laatste huwelijksvoorbereidingen. Er was geen enkele aanwijzing dat hij

wilde verdwijnen. Het enige wat men opmerkte, was het feit dat hij de laatste dagen erg in zichzelf gekeerd leek. Wat hem dwarszat, had Jan Willem met niemand besproken, al waren er vermoedens.

Die constatering was de aanzet voor de meest pijnlijke en, voor de hoofdinspecteur, meest beschamende episode in het onderzoek. De centrale persoon daarin was een 'slechte, egoïstische vrouw', zoals Sellens haar beschreef, destijds niet meer dan een meisje van amper zeventien. Een meisje dat de kans rook beter van de situatie te worden. Verloofde Helma Lansink kon twintig jaar na dato in *De zaak De Geer* nog haarscherp voor de geest halen wat die vrouw aanrichtte.

'Ongeveer twee maanden na de verdwijning meldde een hoogzwanger meisje zich bij familie De Geer in Den Haag,' zei Helma. 'Ze beweerde aan de stomverbaasde ouders dat ze Jan Willem in februari had ontmoet, dat zij op zijn kamer in Delft was geweest en dat ze zijn baby verwachtte. Nog altijd heb ik er geen begrip voor dat anderen haar serieus namen. Het was mij meteen duidelijk dat het kind loog. Misschien had ze Jan Willem wel ontmoet, maar daarbij was het gebleven. Er was geen verhouding, zoals zij beweerde. Dat

egoïstische kind heeft zich jarenlang aan de boezem van de familie laten drukken, puur uit geldbejag.'

De eerste die het meisje wel serieus nam, was hoofdinspecteur Jan Sellens. In zijn boek gaf hij openhartig die blunder toe. 'Haar verhaal leek authentiek,' schreef hij. 'Ze kon gedetailleerd vertellen over Jan Willem, over zijn kamer in Delft waar ze één keer was geweest, over zijn trouwplannen, over zijn toekomst in de Verenigde Staten. Toen ze erachter kwam dat ze in verwachting was, zocht ze hem op toen hij al naar Utrecht was verhuisd. We hadden al geruchten opgevangen dat hij op zijn kamer in IBB een meisje had gehad. Voor ons was dat het antwoord op de vraag waarom Jan Willem de laatste dagen in zichzelf gekeerd leek. Ik kon me heel goed voorstellen waarom hij daarover met niemand sprak.'

Vicky K. voldeed aan het signalement van het meisje dat bij Jan Willem was gezien. Zij overhandigde als bewijs een cheque die Jan Willem voor haar had uitgeschreven, als ontmoetkoming voor de eerste kosten van de uitzet. Zij beweerde dat hij van plan was te breken met zijn verloofde, dat hij werk zou zoeken om Vicky en hun baby te onder-

houden. Daarom zou hij bij Broese Kemink een krant hebben gekocht, om te zoeken naar vacatures. Sellens: 'Haar verhaal paste bij de feiten. Ik vond dat de familie haar verantwoordelijkheid moest nemen door haar financieel te ondersteunen.'

Hoewel de bewering van Vicky eerst op scepsis bij familie De Geer stuitte, werd ze uiteindelijk wel geloofd op aandringen van de onderzoeksleider en vanwege de handtekening op de cheque. Die was onmiskenbaar door Jan Willem gezet. Toen Vicky daarna, in november 1976, een meisje ter wereld bracht – dat ze ook nog eens naar Jan Willem vernoemde – stelde Sellens door middel van bloedgroepenonderzoek vast dat Janneke Wilhelmina een kind van de vermiste kon zijn. De ouders van Jan Willem besloten Vicky K. te steunen.

Die beslissing leidde tot een definitieve breuk tussen familie De Geer en Helma Lansink, die het haar schoonfamilie kwalijk nam dat men niet onvoorwaardelijk geloofde in Jan Willems onschuld. 'Nu ik terugkijk,' merkte ze in Sellens boek op, 'heb ik wel begrip voor de ouders. Ze waren Jan Willem kwijt, een bitter gemis, en daarvoor in de plaats kregen ze een kleindochtertje. Janneke Wilhelmina verbond

hen met hun zoon, zo leek het. Maar het was pure afpersing, een misdrijf waaraan de politie onbedoeld meewerkte. Vicky heeft simpelweg misbruik gemaakt van het verdriet en de wanhoop van de ouders en ze had het duivelse geluk dat het bloedgroepenonderzoek gunstig uitviel, voor haar bedoel ik. Ze heeft de familie honderdduizenden guldens afgetrosgeld.'

Het zou echter tot eind jaren tachtig duren voor Helma in het gelijk werd gesteld. DNA-onderzoek stelde toen onomstotelijk vast dat Janneke Wilhelmina niet een dochter van Jan Willem kon zijn. Onder grote druk gaf Vicky toe dat zij het verhaal had verzonnen omdat de echte vader van het kind haar had laten zitten. De verwekker, Sander Huijsman, was de bewoner van de IBB-kamer die Jan Willem in mei 1976 had overgenomen. Vicky had Huijsman in een Utrechts café ontmoet en van het een kwam het ander. Pas toen ze erachter kwam dat ze in verwachting was, ging ze op zoek naar de verwekker, van wie ze zelfs zijn naam niet wist te herinneren. Nadat ze zijn adres had achterhaald, vond ze daar Jan Willem. Uit louter medelijden had hij voor haar een cheque uitgeschreven, wat door zijn verdwijning een erkenning van het vader-

schap leek, en Jan Willem was er niet meer om Vicky K. tegen te spreken.

Hoewel deze affaire nieuwe mogelijkheden opende, en nieuwe motieven voor een misdrijf of een opzettelijke verdwijning opleverde, leidde het niet tot het opsporen van jonkheer Jan Willem. Begin 1977 ontbond het Openbaar Ministerie het rechteam en het dossier verdween naar het archief. Maar de zaak liet de onvermoeibare Jan Sellens niet los. Hij bleef contact met de familie onderhouden en stond hun zoveel mogelijk bij, met advies en praktische hulp, tot de hoop herleefde door een opzienbarende ontdekking in 1983.

‘De geleende fiets dook op,’ schreef de gepensioneerde Jan Sellens in *De zaak De Geer*. ‘Letterlijk. De Gedo met Mustangframe werd tijdens baggerwerkzaamheden opgediept uit een Zuid-Hollandse vaart, niet ver van het gehucht Woerdense Verlaat. We beschikten over het reservesleuteltje waardoor we konden vaststellen dat dit het rijwiel was dat Jan Willem van medestudent Douwe Meindertsma had geleend. Het roestige vehikel stond op slot en was duidelijk door iemand gedumpt. Door Jan Willem of een ander, dat bleef onduidelijk.’

Die ontdekking trok grote aandacht omdat Woerdense Verlaat het dorp was waar Vicky K. vandaan kwam, dat kon toch geen toeval zijn? Jan Sellens: 'In dat jaar namen we nog aan dat Janneke Wilhelmina de dochter van Jan Willem en Vicky was. Wist Vicky van de verdwijning? Had haar familie hem wat aangedaan omdat hij de verantwoordelijkheid voor de baby toch niet wilde nemen? Of had Jan Willem zelfmoord gepleegd uit wroeging dat hij zijn verloofde had bedrogen met dit meisje, zelf een kind nog maar? Tot de DNA-test hielden we met beide opties rekening.'

De media huiverden én smulden van alle mogelijkheden. Een commentator legde een verband met Richard John Bingham, de zevende graaf van Lucan, die twee jaar vóór Jan Willem ook spoorloos verdween nadat hij verdacht was van een moord. Sommigen beweerden dat Lord Lucan elders een nieuw bestaan opbouwde. Gold dat ook voor jonkheer Jan Willem? Was hij uit schaamte verdwenen en leefde hij verder onder een andere naam? Wist zijn familie ervan? In reactie daarop laakte een andere journalist de adel, hun deftigheid, schijnheiligheid en angst voor gezichtsverlies: er kon een motief zijn om feiten te verzwijgen.

De zaak werd voor het voetlicht gebracht in het televisieprogramma Opsporing Verzocht, dat de fiets toonde. Ondanks nieuwe tips bracht de hernieuwde aandacht geen oplossing dichterbij: jonkheer Jan Willem bleef spoorloos. Een veelzeggend feit dat aannemelijk maakt dat hij niet meer in leven is, is dat hij na donderdag 8 juli 1976 nooit meer gebruik maakte van zijn goedgevulde bankrekening. Geen van de cheques die hij bij zich droeg, werd verzilverd.

Met het overlijden van hoofdinspecteur Jan Sellens, in maart 2011, stierf bij velen de hoop dat de zaak ooit tot klaarheid zou komen. Maar familie De Geer weigerde zich daarbij neer te leggen en nam een particulier recherchebureau in de arm. Een wanhoopsdaad?

De student die zou trouwen verscheen bij E-Pulp Publishers als e-book en als paperback. Deze spannende detectiveroman is online te koop en bij de plaatselijke boekhandel.

Voor meer spannende detectives en thrillers,
kijk op www.e-pulp.nl.

Paperbacks bij E-Pulp Publishers verschenen:

Anne van Doorn - *De ouders keerden niet terug*

Tien jaar geleden verdwenen de ouders van Ezzet (zeven jaar) tijdens een wandeling in de bossen van het Noordhollands Duinreservaat. Het Irakese vluchtelingengezin verbleef illegaal in Nederland. Enkele dagen na de raadselachtige verdwijning werd Ezzet ontvoerd. Het lijk van zijn vader werd later zwaar verminkt in de duinen teruggevonden. Deze complexe zaak is altijd een mysterie gebleven.

ISBN 978-94-92715-00-5 (paperback)

ISBN 978-94-92715-05-0 (e-book)

“Verdienstelijke plot” - Detective en Thrillergids

“Goed uitgewerkte karakters” - Vrouwenthillers.nl

“De auteur heeft zonder twijfel een vlotte pen”
- Biblion

Anne van Doorn - *De student die zou trouwen*

In de hete zomer van 1976 verdween de Utrechtse student Jan Willem de Geer, minder dan tien dagen voor zijn trouwdag. Kort voor zijn verdwijning leende hij een fiets waarmee hij naar een boekhandel aan de Oudegracht reed. In deze winkel werd Jan Willem voor het laatst gezien. Hoewel de geleende fiets zeven jaar later werd teruggevonden, ontbrak van de student elk spoor. Het is een mysterie dat tot op heden onopgelost is gebleven.

Ruim veertig jaar later doet een boswachter op de Utrechtse Heuvelrug een ontdekking die het raadsel alleen maar groter maakt. Omdat de politie er niet in slaagt de zaak te ont-rafelen, roept de radeloze familie De Geer de hulp in van een Leids recherchebureau, geleid door Robbie Corbijn. Met zijn assistente Lowina de Jong werkt Robbie aan een vrijwel hopeloze zaak die hij per se wil oplossen. Wat

is er toch gebeurd met Jan Willem en wie is ervoor verantwoordelijk?

978-94-92715-13-5 (paperback)

978-94-92715-14-2 (e-book)

“In deze detectiveroman met doodlopende sporen, gebrek aan getuigen en bewijsmateriaal weten de twee speurders elk feit slim te deduceren en de zaak te ontrafelen.” - Leidsch Dagblad

“Wie graag een rechttoe rechtaandetective à la Agatha Christie leest, geniet vast van dit boek. (...) *De student die zou trouwen* is een toegankelijk, spannend verhaal voor in de vakantiekoffer.” - Marianne Hoksbergen, Nederlands Dagblad

“Anne van Doorn heeft mij alweer verrast door (...) op de allerlaatste pagina's nog een verrassende twist aan het verhaal te geven” - Diane, Vrouwenthrillers.nl

“Anne van Doorn heeft het opnieuw voor elkaar gekregen een heerlijk mysterie te schrijven. Een onmogelijke zaak, waarin er minuscule stapjes richting de waarheid wor-

den gezet. Gekmakend frustrerend voor de hoofdpersonages.” - Richard de Vries, Thrillzone.nl

“Tot het eind blijft de lezer geboeid. Waarom moest deze succesvolle student verdwijnen en wat is er gebeurd?” - 't Groentje

M.P.O. Books - *De bloedzuiger*

Het is de nachtmerrie van elke ouder. Het overkomt Peter en Antoinette. Altijd hebben ze hun vijftienjarige dochter op het hart gedrukt niet alleen over het fietspad door het bos te fietsen, op weg van huis naar school en andersom. Ze hebben haar gezegd niet van de route af te wijken en voor het donker thuis te zijn. Maar hun dochter heeft de goede raad in de wind geslagen en het is mis gegaan. Rechercheur Petersen krijgt de opdracht uit te zoeken wie verantwoordelijk is voor dit drama. Maar ondertussen heeft hij zelf heel wat aan het hoofd door de komst van een nieuwe collega die niet echt in zijn team past.

“Deze vakkundige thriller, enigszins in de Scandinavische traditie, heeft een rijke cast

aan voornamelijk sympathieke bijfiguren en een ingenieuze plot” - Anneke van Ammelrooy, Biblion

“Een boek vol spanning en verrassende wendingen (...) Tot op het laatst blijft de lezer geboeid lezen” - Ali van Vemde, 't Groentje

Eugenius Quak - *Gruwelijk is het huwelijk*

Eugenius Quak is een man van twaalf ambachten en veel meer ongelukken, tot hij besluit privé-detective te worden. Zijn eerste cliënt is de schatrijke Lourens Rotting, eigenaar van Groot Beukenstein. Rotting wil dat Quak zijn vrouw Pippilotta schaduwt omdat zij hem zou bedriegen. In deze maffe, komische detective grijpt Eugenius Quak vooral de gelegenheid aan zoveel mogelijk aan zijn cliënt te verdienen...

Mijn naam is Eugenius M. Quak. Onthoud die naam als je nog niet van mijn spannende avonturen hebt gehoord. Je moet haast wel van een andere planeet komen als mijn naam geen bel doet rinkelen in dat suffice hoofd van jou. Wat zeg ik, je komt waarschijnlijk uit een ander melkwegstelsel, een ander universum! Want de

*kranten hebben bol gestaan van de vergro-
tende en overtreffende trappen, trappen op en
trappen af, je zou er buiten adem van raken,
allemaal om de Tragedie van Groot Beuken-
stein te beschrijven, het misdrijf dat ik op
geniale wijze wist op te lossen.*

Eugenius Quak beweert dat alles wat hij
beschrijft, echt is gebeurd...

Met een voorwoord van hoofdinspecteur
J.N.P. van Konijnenburg.

“Deze hilarische kwajongensdetective met
kostelijke grappen levert een geslaagde persi-
flage van het genre op” - Leeskost.nl

“Het eerlijk van aanwijzingen voorziene en
klassiek-gestijlde einde droeg geweldig bij aan
het definitief omsmelten van mijn mening in
een positieve” - Beneath the stains of time

“Erg lollijg” - Biblion

E-Pulp Publishers

E-Pulp Publishers is
gespecialiseerd in
detectives en thrillers geschreven
door:

M.P.O. Books, Anne van Doorn,
Eugenius Quak, Dieudonné en meer.

Kijk voor een volledig overzicht
van onze auteurs en uitgaven op:

www.e-pulp.nl